

หนอนชอนใบ

หนอนผีเสื้อ หนอนแมลงวันบางชนิด

- กัดกินเนื้อเยื่อระหว่างผิวใบพืช
- พืชขาดส่วนสังเคราะห์แสง/ที่สะสมอาหาร เข้าทำลายพืชได้เกือบทุกชนิด พบมากในพืชตระกูลกะหล่ำ มะเขือเทศ พริก ถั่ว

แมลงดูดกินน้ำเลี้ยง

เพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ เพลี้ยกระโดด เพลี้ยจักจั่น เพลี้ยแป้ง แมลงหวี่ขาว และมวนต่างๆ

- มีปากแบบแทงดูด และดูดน้ำเลี้ยงของพืช บางชนิดเป็นพาหะโรคพืชที่เกิดจากเชื้อไวรัส
- พืชที่ถูกดูดกินน้ำเลี้ยงจะมีใบหงิกงอ ใบม้วนเหี่ยว ต้นไม้โต

หนอนเจาะลำต้น

หนอนด้วง หนอนผีเสื้อ ปลวก

- วางไข่ตามใบหรือเปลือกไม้ ▶ ไข่ฟัก ▶ ตัวหนอน ▶ ขอนไชเข้าไปในกิ่ง ลำต้น หรือผล
- ต้นพืชขาดน้ำ อาหาร และแห้งตาย/ผลเน่า

แมลงกัดกินใบ

หนอนผีเสื้อ ตั๊กแตน ตัวงูปีกแข็ง

- มีปากแบบกัดกิน กัดกินใบทั้งหมด
- กัดกินเฉพาะตัวใบแล้วเหลือเส้นใบ พืชขาดส่วนสังเคราะห์แสง/ที่สะสมอาหาร/ยอดอ่อนเพื่อเติบโต

แมลงที่ทำให้เกิดปุ่มปม

แมลงวันทำปมและเพลี้ยไฟบางชนิด

- เมื่อดูดกินน้ำเลี้ยง หรือวางไข่บนพืชแล้ว จะปลดปล่อยสารบางชนิด ทำให้เกิดปุ่มปม
- พืชเกิดปุ่มปมผิดปกติบนดอก ใบ ยอดอ่อน ราก ลำต้น

แมลงกัดกินราก

หนอนของด้วงในกลุ่มเดียวกับด้วงซีควาย ด้วงดิน แมลงกระซอน จิ้งหรีด

- มีปากแบบกัดกิน
- วางไข่บนพื้นดิน ▶ ตัวอ่อน/ตัวเต็มวัยเข้าทำลายรากพืช ▶ พืชขาดน้ำและอาหาร ▶ ยืนต้นแห้งตาย

“การควบคุมศัตรูพืชไม่มีวิธีการใดที่ดีที่สุด ต้องใช้หลักการผสมผสาน”

ควรเลือกวิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ปลูก ชนิดผัก ระยะเวลาปลูก ชนิดแมลง ลักษณะการทำลาย พฤติกรรมของแมลง การแพร่ระบาด และความจำเป็นของการควบคุม

วิธีเบตกรรม

ปลูกพืชหมุนเวียน ใช้พันธุ์ต้านทาน ทำลายแหล่งอาศัยของแมลง
ปลูกพืชอื่นสลับกับแปลงผัก จัดการเวลาปลูกและเก็บเกี่ยว
ทำความสะอาดแปลงปลูก เว้นระยะปลูกเหมาะสม

ตากดิน

หญ้า/วัชพืชเป็นพืชอาศัยของโรค-แมลง
ควรไถพรวนเพื่อกำจัดวัชพืช ตากดินโดย
ยกแปลงเป็นรูปสามเหลี่ยมให้โดนแสงแดดมากที่สุด
ประมาณ 1 สัปดาห์ พลิกกลับดิน เพื่อกำจัดไข่หรือ
ดักแด้ของแมลงที่อยู่ลึกใต้ดินและยังช่วยกำจัดเชื้อรา
แบคทีเรีย สาเหตุของโรครากเน่าโคนเน่า

ใช้กับดัก

กับดักแสงไฟล่อผีเสื้อกลางคืน กับดักกาวเหนียว

กางมุ้ง

ป้องกันได้ 50%
(แมลงบางตัววางไข่บนดิน ถ้าตากดินไม่ดีพอ ป้องกันไม่ได้)

ใช้สารสกัดจากธรรมชาติ

ไล่แมลง ต้องฉีดพ่นบ่อย เช่น น้ำหมักจากยาสูบ
สะเดา สาบเสือ ตะไคร้หอม น้ำส้มควันไม้

แบคทีเรีย

บีที

แบคทีเรีย

ฉีดพ่นที่ใบ แมลงกินจึงจะตาย ถ้าพ่นโดนตัวไม่ตาย
บีทีทำลายตัวอ่อนและผลผลิตที่เป็นสารพิษ

ใช้กับหนอนกินใบ หนอนใยผัก หนอนกระทู้ผัก หนอนกระทู้หอม
หนอนเจาะสมอฝ้าย หนอนหัวดำมะเขี๋ยว หนอนร่านกินใบปาล์ม หนอนแปะใบ
หนอนห่อใบข้าว หนอนเจาะลำต้นข้าวโพด หนอนแก้วส้ม หนอนปลอกใหญ่ หนอนกินสนสามใบ

เอ็นพีวี

เชื้อไวรัส

ฉีดพ่นที่ใบ แมลงกินจึงจะตาย ถ้าพ่นโดนตัวไม่ตาย

ออกฤทธิ์จำเพาะกับหนอนกระทู้ผัก หนอนกระทู้หอม หนอนเจาะสมอฝ้าย
หนอนที่ถูกไวรัสเข้าทำลาย จะโตขึ้นมาตายที่ยอดต้น ห้อยหัวเป็นรูปตัววี

บิวเวอเรีย

ราขาว

ฉีดพ่นให้โดนตัวแมลง > สปอร์บิวเวอเรียแทงเส้นใยไปในตัวแมลง > เจริญเติบโต >
แมลงเบื่ออาหาร ไม่เคลื่อนไหว > เส้นใย/ผนังสปอร์ปกคลุมตัวแมลง

กำจัดแมลงปากดูด เช่น แมลงห้ำหิว เพลี้ยไฟ เพลี้ยอ่อน เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไก่แจ้
เพลี้ยจักจั่น เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

เชื้อราไตรโคเดอมา

ราเขียว

ฉีดพ่นในดิน ป้องกัน/กำจัดโรครากเน่าโคนเน่า

ฉีดพ่นโดนใบ ป้องกัน/กำจัดโรคใบเน่า ใบจุด

แมลงตักหัว

แมลงที่เข้าทำลายอยู่ภายในแมลงอื่น
มักมีขนาดเล็กกว่าเหยื่อมาก

เข้าทำลายเหยื่อได้หลายระยะ ตั้งแต่ไข่ หนอน
ดักแด้ โดยทำลายเหยื่อได้ทั้งชนิดเดียวและหลาย
ชนิด เช่น แตนเบียนไข่ไตรโคแกรมมา
แตนเบียนเพลี้ยอ่อน แตนเบียนเพลี้ยแป้ง

แมลงที่กินแมลงอื่นเป็นอาหาร
ส่วนใหญ่มีขนาดใหญ่กว่าเหยื่อ

แมลงตัวห้ำตัวเดียวกินเหยื่อได้มากกว่า 1 ตัว
เช่น ตัวง่าลาย แมลงหางหนีบ แมลงช้างปีกใส
มวนพิฆาต มวนเพชฌฆาต

มีทั้งตัวดีและตัวร้าย ตัวดีเข้าทำลายแมลงระยะตัวหนอน ตัวเต็มวัย
▶ ผ่านเข้าตัวแมลงทางปากหรือรูทวารของแมลงศัตรู ▶ ปลดปล่อย
แบคทีเรียที่เป็นพิษกับแมลง ▶ แมลงตายภายใน 48 ชั่วโมง ▶ เพิ่ม
ปริมาณในตัวแมลง ▶ เคลื่อนที่ออกจากซากแมลงที่ตาย รอเข้า
ทำลายแมลงศัตรูตัวต่อไป
ส่วนไส้เดือนฝอยตัวร้าย ทำให้รากเกิดปุ่มปม

ไส้เดือนฝอย

ควบคุมด้วงหมัดผัก ด้วงเจาะลำต้นมะม่วง ด้วงงวงมันเทศ
หนอนกระทู้หอม หนอนกระทู้ผัก หนอนคืบกะหล่ำ หนอนใยผัก
หนอนเจาะสมอฝ้าย หนอนกอกกล้วย หนอนห่อใบข้าว
แมลงวันผลไม้ ปลวก แมลงกระซอน แมลงสาบ

ข้อมูลจาก

ผศ.ดร.ศมาพร แสงยศ
คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ดร.สุกัญญา คลังสินศิริกุล
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

สถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร (สท.)
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
111 อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย ถนนพหลโยธิน ต.คลองหนึ่ง
อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120 โทรศัพท์ 0 2564 7000 www.nstda.or.th/agritec